

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΩΦ 271	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3 ^ο και άνω
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΥΡΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδικευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΓΛΩΦ 100, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ ΓΛΩΦ 175, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ: ΕΠΙΠΕΔΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανάτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
--

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-ριών με τη μελέτη της σχέσης γλώσσας και εγκεφάλου. Το μάθημα αποτελεί μια γενική εισαγωγή στις βασικές αρχές και μεθόδους της σχέσης αυτής, στις αναπτυξιακές (Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, φάσμα του αυτισμού) και επίκτητες διαταραχές (αφασία, άνοια), και στον δίγλωσσο εγκέφαλο στην τυπική και μη τυπική γλωσσική ανάπτυξη.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- Να κατανοούν βασικές έννοιες για τη σχέση γλώσσας και εγκεφάλου, συμπεριλαμβανομένων βασικών γνώσεων της ανατομίας του εγκεφάλου.
- Να κατανοούν και να περιγράφουν πώς η Νευρογλωσσολογία συνδέεται με άλλους κλάδους της Γλωσσολογίας (Θεωρητική Γλωσσολογία, Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία, Ψυχολογολογία, Γλωσσική κατάκτηση, Υπολογιστική Γλωσσολογία).
- Να περιγράφουν σε θεωρητικό επίπεδο τις μεθόδους αυτού του επιστημονικού πεδίου (νευροαπεικονιστικές και ηλεκτροφυσιολογικές τεχνικές).
- Να κατανοούν, να περιγράφουν και να εντοπίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά αναπτυξιακών και επίκτητων διαταραχών λόγου και ομιλίας.
- Να κατανοούν βασικά ζητήματα και αναλύσεις στη σχέση διγλωσσίας και εγκεφάλου και στη σχέση διγλωσσίας και Ειδικής Γλωσσικής Διαταραχής.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα,:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Ομαδική εργασία
 Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
 ... ..
 Άλλες...
 ... ..

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
 Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Αυτόνομη εργασία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στη μελέτη της σχέσης γλώσσας και εγκεφάλου και στις βασικές αρχές και μεθόδους του κλάδου της Νευρογλωσσολογίας. Δίνεται έμφαση στη βασική περιγραφή της ανατομίας του εγκεφάλου και των περιοχών που συνδέονται με τη γλωσσική επεξεργασία κατά την κανόηση και παραγωγή λόγου. Επιπλέον, αναλύεται και αναδεικνύεται η αμφίδρομη σχέση του κλάδου της Νευρογλωσσολογίας με άλλους κλάδους της Γλωσσολογίας. Παράλληλα, αναλύονται οι βασικές μέθοδοι (νευροαπεικονιστικές και ηλεκτροφυσιολογικές) του κλάδου. Στη συνέχεια, εισάγονται και

περιγράφονται ορισμένες επίκτητες και αναπτυξιακές διαταραχές, όπως η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, το φάσμα του αυτισμού, η άνοια, και η αφασία. Τέλος, γίνεται εισαγωγή στη δίγλωσσία (με έμφαση στις Γλώσσες Πολιτισμικής Κληρονομιάς), τον δίγλωσσο εγκέφαλο, και σε ζητήματα και αναλύσεις που αφορούν δίγλωσσα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Η περιγραφή και συζήτηση των παραπάνω θεματικών εμπλουτίζεται με την παρουσίαση βασικών πειραματικών μελετών που στηρίζονται σε συμπεριφορικά, νευροαπεικονιστικά και ηλεκτροφυσιολογικά δεδομένα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη</p>											
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Διδακτικό Υλικό, ανακοινώσεις & επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας ClassWeb Επικοινωνία μέσω email</p>											
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="663 799 979 857">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="992 799 1315 857">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="663 866 979 913">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="992 866 1315 913">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="663 922 979 1012">Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις</td> <td data-bbox="992 922 1315 1012">83</td> </tr> <tr> <td data-bbox="663 1021 979 1068">Τελική γραπτή εξέταση</td> <td data-bbox="992 1021 1315 1068">3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="663 1077 979 1227">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="992 1077 1315 1227">125</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	83	Τελική γραπτή εξέταση	3	Σύνολο Μαθήματος	125	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου											
Διαλέξεις	39											
Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	83											
Τελική γραπτή εξέταση	3											
Σύνολο Μαθήματος	125											
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Τρίωρη Γραπτή Εξέταση, η οποία θα περιλαμβάνει: I) κατανόηση βασικής ορολογίας μέσω Ερωτήσεων Σύντομης Ανάπτυξης II) κατανόηση βασικών μεθοδολογιών της Νευρογλωσσολογίας και της ανατομίας του εγκεφάλου (ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης) III) Ασκήσεις που βασίζονται στην κριτική ικανότητα, διαμορφωτικού/συμπερασματικού τύπου (παρουσίαση πειραματικών δεδομένων ώστε ο φοιτητής να εξάγει ένα συμπέρασμα, να ελέγξει συγκεκριμένες πειραματικές υποθέσεις ή να περιγράψει τα γλωσσικά δεδομένα της άσκησης διατυπώνοντας συγκεκριμένες υποθέσεις)</p>											

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Ahlsén, E. (2006). *Introduction to Neurolinguistics*. Amsterdam. John Benjamins.
- Dikker, S., Assaneo, M. F., Gwilliams, L., Wang, L., & Kösem, A. (2020). Magnetoencephalography and Language. *Neuroimaging Clinics*, 30(2), 229-238.
- Hickok, G. & S. Small. (2015). *The Neurobiology of Language*. Elsevier. doi: <https://doi.org/10.1016/C2011-0-07351-9>.
- Schumann, J. κά. (2004). *The neurobiology of learning. Perspectives from second language acquisition*. New York: Lawrence Erlbaum.
- Ullman, M. T. (2001). The neural basis of lexicon and grammar in first and second language: The declarative/procedural model. *Bilingualism: Language and cognition*, 4(02), 105-122.
- Whitaker, H. (1998). History of Neurolinguistics. *The Handbook of Neurolinguistics* ed. by B. Stemmer & H. Whitaker, 27–49. San Diego and London: Academic Press.
- Βλάχος, Φ. (επιμέλεια έκδοσης)(2018). *Εγκέφαλος, μάθηση και ειδική αγωγή*. Αθήνα. Σ. Gutenberg.
- Βογινδρούκας, Ι., Οκαλίδου, Α. & Σταυρακάκη, Σ (επιμ). (2010). *Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές: Από τη βασική έρευνα στην κλινική πράξη*. Θεσσαλονίκη. Εκδόσεις Επίκεντρο.
- Σταυρακάκη, Σ. (2019). *Νευροαναπτυξιακές διαταραχές. Η περίπτωση της Αναπτυξιακής Γλωσσικής Διαταραχής*. Θεσσαλονίκη. Εκδόσεις Επίκεντρο.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Journal of Neurolinguistics, Applied Psycholinguistics, Aphasiology, Language Acquisition, Journal of Cognitive Neuroscience, Brain and Language, Journal of Speech and Hearing Research, Cognition, Bilingualism: Bilingualism Language and Cognition